

Transportministeriet

Minister for ligestilling

Ligestillingsudvalget
Folketinget

30. marts 2022

2022 – 1075

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 41 71 27 00

Ligestillingsudvalget har i brev af 25. marts 2022 stillet mig følgende spørgsmål 23 (B 72), som jeg hermed skal besvare. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Spørgsmål nr. 23:

”Vil ministeren redegøre for forskellen på at være retlig forælder og forældremyndighedsindehaver?”

Svar:

Når en medfar får del i forældremyndigheden, betyder det ikke, at der etableres et retligt og varigt slægtskab mellem barnet og medfaren. Fx er barnet ikke tvangsarving, og forældremyndighed medfører ikke forsørgelsespligt. Ved etablering af forældremyndighed er der således ikke tale om en fuld anerkendelse af fælles forældreskab og dermed ligestilling af familier med to fædre med andre familier.

Til brug for besvarelsen har jeg indhentet et bidrag fra Social- og Ældreministeriet, der har oplyst følgende for så vidt angår den konkrete lovgivning på deres område:

”De fleste forældre er både retlige forældre og forældremyndighedsindehavere. Når et barn fx fødes af en kvinde i et ægteskab med en mand, opstår typisk både fælles retligt forældreskab og fælles forældremyndighed over barnet. Det retlige forældreskab bliver fastslået ved barnets fødsel og vil – lidt firkantet sagt – for langt de fleste børn ikke ændre sig. Forældremyndigheden er derimod mere bevægelig og kan flyttes ved aftale eller afgørelse under hensyn til, hvad der er bedst for barnet.

Efter forældreansvarsloven skal en forældremyndighedsindehaver drage omsorg for barnet, og en forældremyndighedsindehaver kan træffe afgørelse om barnets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov. Dette gælder også for en person, der har forældremyndighed over et barn uden at være retlig forælder til barnet.

Retligt forældreskab giver på nogle områder forælderen og/eller barnet en anden retsstilling end den, der følger af forældremyndighed – det gælder fx i forhold til samvær, forsørgelsespligt (børnebidrag) og efternavn, jf. nedenfor.

Når en mand er sæddonor til et surrogatbarn og derfor anses som retlig far til barnet, kan faren og hans partner aftale, at de skal have fælles forældremyndighed over barnet. Fælles forældremyndighed fortsætter efter samlivsophævelse. Hvis den fælles forældremyndighed søges ophævet, placeres forældremyndigheden hos én af de to hidtidige forældremyndighedsindehavere ud fra, hvad der vil være bedst for barnet, uanset hvem der er barnets retlige forælder.

Barnets bopæl

Det er uden betydning for placeringen af barnets bopæl efter en eventuel samlivsophævelse, om farens partner er retlig forælder eller blot har del i forældremyndigheden. Et surrogatbarn kan således få bopæl hos en forældremyndighedsindehaver, der ikke er retlig forælder, hvis det er bedst for barnet. Retsstillingen i forhold til at få tillagt barnets bopæl er således den samme, uanset om man har del i forældremyndigheden eller er retlig forælder.

Samvær

Forældreansvarslovens hovedregel om barnets ret til samvær er møntet på samvær med barnets retlige forældre. Samværsreglerne gælder således umiddelbart ikke for en forældremyndighedsindehaver, der ikke er retlig forælder. Hvis barnet kun har én retlig forælder, indeholder loven dog mulighed for at fastsætte samvær med barnets nærmeste pårørende, som det er knyttet til, f.eks. en (tidligere) forældremyndighedsindehaver.

Et surrogatbarn har således mulighed for at have samvær med den retlige fars partner (den sociale far), selvom han og faren ophæver samlivet, men barnet vil ikke nødvendigvis have samvær med den pågældende i samme udstrækning som med en retlig forælder.

Forsørgelsespligt (børnebidrag)

En forældremyndighedsindehaver har ikke forsørgelsespligt over for barnet. Det har betydning, hvis parterne ophæver samlivet, da den retlige far i så fald ikke vil kunne kræve, at forældremyndighedsindehaveren (den tidligere partner/sociale far) skal betale børnebidrag til barnet.

Skal barnet efter en samlivsophævelse bo hos den sociale far (forældremyndighedsindehaveren), kan han kræve, at den retlige far skal betale børnebidrag.

Da en retlig forælder modsat en forældremyndighedsindehaver skal tage del i forsørgelsen, er retsstillingen og forpligtelsen ikke den samme for en forældremyndighedsindehaver og en retlig forælder i forhold til den privatretlige forsørgelsespligt.

Efternavn

Navneloven giver et barn ret til at antage barnets retlige forælders nuværende eller tidligere ægtefælles efternavn. Det samme gælder forælderens nuværende samlevers efternavn, forudsat at de har levet sammen i mindst to år.

Loven giver imidlertid ikke barnet ret til at tage en forældremyndighedsindehavers efternavn, heller ikke selvom denne har barnet boende.”

Med venlig hilsen

Trine Bramsen